

retning. Jeg vil gerne høre, hvor der er sat af de særlige midler, som vil være til rådighed efter den undersøgelse, ministeren bebuder. Hvor står de konkret i lovforslaget?

Kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen): På side 8 i lovforslaget under Finansministeriet er der afsat 37,8 mio. kr. til landsdækkende, almennyttige organisationer, og det er bl.a. nogle af miljøorganisationerne, der vil få støtte herfra. Til andre almennyttige formål er der afsat 11,9 mio. kr.

(Flemming Kofod-Svendsen markerer for en kort bemærkning.).

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg lukkede for et øjeblik siden for flere korte bemærkninger, og jeg skal også gøre opmærksom på, at der er alle muligheder for at stille spørgsmål i udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Første behandling af lovforslag nr. L 115: Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Klage over afgørelser om personlig og praktisk hjælp m.v.).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 10/6 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Grete Schødt (S):

Da vi vedtog loven om oprettelse af ældreråd i alle kommuner, var vi i Socialdemokratiet meget optaget af, at de ældre også skulle have indflydelse og medbestemmelse på den politik, kommunalbestyrelsen vedtog på ældreområdet. Det er min opfattelse, at det er lykkedes meget godt, og at der er en god dialog mellem politikere og ældrerådets medlemmer.

Næste skridt var så en klageinstans, hvor borgerne kunne henvende sig med en eventuel klage over dårligt tilrettelagt hjemmehjælp eller mangel på samme i forhold til den aftale med kommunen, der var indgået, og den forventning, de havde til hjælpen. Disse klageråd fik ikke kompetence til at behandle enkeltstager eller f.eks. omstøde en afgørelse, selv om de egentlig fandt, at klageren havde ret. De fik udtaleret og indstillingsret til kommunalbestyrelsen, som så kunne tage klagen til efterretning eller indfri det, der var klaget over.

Proceduren om klageadgang og begrebet retssikkerhed blev i serviceloven ændret til, at gruppen under 67 år – som typisk er yngre handicappede, der har brug for megen hjemmehjælp – fik en direkte klageadgang til det sociale nævn, som har kompetence til at omgøre en afgørelse på det område, jeg i daglig tale kalder ret og rimelig hjælp i hjemmet ifølge den indgåede aftale. Der er med rette blevet rettet kritik mod forskelsbehandlingen af gruppen under 67 år og pensionisterne, der er fyldt 67 år, og det forhold vil vi godt være med til at ændre, så der bliver ens rettigheder for alle uanset alder.

Vi støtter selvfølgelig socialministerens initiativ med denne lovændring, så også pensionister har klageadgang til det sociale nævn. Det betyder imidlertid, at de nedsatte klageråd rent faktisk overflødiggøres, og det er jeg lidt ked af, for de er jo først lige kommet godt i gang. Men jeg erkender også, at det er uholdbart at have en ny servicelov, der træder i kraft den 1. juli i år, med én klageadgang for én gruppe og en anden klageadgang for resten, der tilfældigvis har det samme problem, nemlig at de godt vil kunne klage deres nød til en anden instans, hvis de føler sig forurettet i forbindelse med kommunalbestyrelsens ændringer af hjemmehjælpen.

Med den nye servicelov og den nye beslutning om en direkte klageadgang til det sociale

nævn er det også vigtigt at understrege den lovgivning, vi for nylig vedtog, nemlig at kommunalbestyrelsen nu og fremover skal beslutte, hvilken kvalitetsstandard der er gældende for ydelsen af hjælp over for den enkelte borger.

Det er også vigtigt at minde om, at der skal indgås en skriftlig aftale, hvor man helt klart aftaler, hvad det er for behov. Det vil også betyde, at der bliver færre ting at klage over, hvis ellers man overholder de aftaler, man har indgået.

Jeg kan på Socialdemokratiets vegne anbefale dette lovforslag til hurtig behandling og med hensyn til de redaktionelle ændringer i forslaget give tilslutning også til dem.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil gerne bede den socialdemokratiske ordfører om en uddybende begrundelse for, hvorfor man skal nedlægge de klageråd. Der er jo nogle kvaliteter i klagerådene, som f.eks. ikke ligger i ældrerådene, f.eks. det, at kommunalbestyrelsesmedlemmerne er til stede og man kan få en dialog. Det vil sige, at de to fora ikke kan erstatte hinanden, og derfor er jeg meget uforstående over for, at Socialdemokratiet faktisk ønsker at nedlægge klagerådene, som jeg tror har haft en meget positiv effekt.

Så kan jeg i øvrigt garantere, at der nok bliver stillet et ændringsforslag på det punkt.

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Jeg er ikke et eneste øjeblik i tvivl om, at klagerådene har haft en god præventiv virkning. Jeg tror også, det har været godt, at der har været to kommunalbestyrelsesmedlemmer med ved bordet, når man har behandlet eventuelle klager. Men jeg ser ikke, at ældrerådet, som jo er de samme repræsentanter, bliver afskåret fra at have en mere direkte kontakt til to eller flere kommunalbestyrelsesmedlemmer på et andet plan, hvis det er det, de vil. Muligheden er der jo.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg tror egentlig, at vi alle sammen her i Folketinget er optaget af at belaste klagesystemer så lidt som muligt, og vi ved, at vi har sagsbehandlingstider, der er lange nok. Sociale amtsankenævne i Danmark har sagsbehandlingstider i dag på 6 måneder eller mere. Derfor kan vi jo

kun være interesseret i alle sammen, at det kun er de klager, som ikke kan løses ved gensidig forståelse, som kommer til det sociale amtsankenævne, og derfor er jeg helt enig med fru Jette Gottlieb. Jeg forstår simpelt hen ikke, at klagerådene skal ud.

Jeg tror, klagerådene ville være i stand til at løse, hvad skal man sige, misforståelser eller småting osv., netop ved at kommunalbestyrelsen var til stede. Og jeg kan spørge ministeren – det er nok mere rigtigt end at spørge fru Grete Schødts: Hvorfor er der forskel? Hvorfor er klagerådene kommet ud, fra ministeren sendte forslaget til høring i udkast og så til det, vi har fået?

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg hørte fru Grete Schødts sige, at hun var lidt ked af, at klagerådene skulle væk, og dér synes jeg så, vi har en pligt også til at hjælpe hinanden i Folketinget, når nogen er kede af det. Og jeg vil i virkeligheden ikke tro, at fru Grete Schødts behøver at være så ked af det, for jeg vil tro, at der undervejs i behandlingen vil vise sig at være et flertal af partier, der siger, at vi synes ikke, det her er klogt. For man kan godt sige, at det er vel ikke særlig rimeligt at vælge folk, i det her tilfælde for halvandet år siden, bede dem om at påtage sig en opgave, som de har påtaget sig, og efter halvandet år sige: Tak for det, nu nedlægger vi jer. Så jeg tror ikke – det er egentlig et trøstens ord, det her – jeg tror ikke, at fru Grete Schødts behøver være ked af det. Jeg tror ikke, det kommer til at ske.

Erik Larsen (V):

På ét punkt er Venstre enig med socialministeren. Det gælder, når vi ser, at socialministeren mener, at alle modtagere af praktisk bistand i hjemmet skal behandles ens. Vi har ikke været begejstret for i en politisk aftale at skulle acceptere, at det ikke var tilfældet. Så derfor er vi som udgangspunkt enige i, at alle bør behandles ens.

Men når det er sagt, er vi dybt rystede over, at socialministeren har fremsat et lovforslag, som indebærer, at de lokale klageråd for ældre nedlægges. Vi synes, at det er utrolig vigtigt at fastholde en struktur med en direkte dialog mellem kommunalbestyrelserne og de ældre valgte repræsentanter omkring hjemmehjælpen. Det gøres altså bedst ved at opretholde klagerådene. Det gøres bedst ved at fortsætte den

tankegang – fru Grete Schødts har også nævnt det her fra talerstolen – der har været gældende omkring institutionen med ældreråd og klageråd, nemlig at det grundlæggende er at bygge på dialogen.

Vi er af den opfattelse, at vi må have en udgang på det her, der sikrer, at alle behandles ens, at man bibeholder klagerådene i kommunerne, men at vi så giver de ældre en mulighed for, hvis der ikke kommer en tilfredsstillende løsning lokalt, at anke til det sociale nævn. Og jeg er meget enig i det, som fru Kirsten Jacobsen sagde her fra talerstolen, at det jo også gælder om at få en hurtig afgørelse, få tingene rettet lokalt så hurtigt som muligt, og det vil de lokale klageråd kunne sikre.

Vi vil fra Venstres side selvfølgelig følge debatten her i dag, men er meget indstillet på, om der bredt i Folketinget kunne samles et flertal for at stille ændringsforslag, der bringer situationen i den her retning, som jeg nu har skitseret. Vi vil være meget indstillet på en revisionsbestemmelse, hvor vi kunne evaluere på det praktiske forløb af sådan en politik. Det er altid en god ting.

Afslutningsvis vil jeg også sige, at jeg synes egentlig, at det er en hån imod de mennesker, som er valgt rundt omkring i kommunerne til klagerådene. Det er en hån mod den demokratiske proces, der har været med de direkte valg, også en hån mod dem, som har brugt deres demokratiske ret til at møde frem og stemme.

Alt i alt synes jeg, at vi har den opgave her at sikre, at de ældre får den hurtigste og den bedst mulige behandling, og at man via klagerådene løbende får mulighed for meget tæt igennem de her enkeltstager, som man får præsenteret fra borgerne, at følge det niveau, den måde at gøre tingene på, som den kommunale administration til daglig står for. Det kan efter vores opfattelse i Venstre ikke lade sig gøre på nogen anden måde.

Så vi må afvise ministerens forslag, og vi vil gerne sammen med andre, hvis der kan skabes et flertal her i Folketinget, være med til at stille ændringsforslag, der bringer situationen hen, hvor jeg har skitseret det.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg kunne godt tænke mig at stille hr. Erik Larsen to konkrete spørgsmål. For det første: Hvorfor er det, at Venstre lige på det her områ-

de mener, at klageadgangen bør være anderledes end på andre områder inden for det sociale område? Og for det andet kunne jeg godt tænke mig at spørge, om nogle af de indsigelser, som er kommet fra bl.a. Scleroseforeningen, PTU og andre imod at have det her ekstra led, fordi det gør det bureaukratisk og eventuelt langvarigt, inden man får en afgørelse, ikke har gjort noget indtryk på hr. Erik Larsen?

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

For det første er vi af den opfattelse, at når man har lavet et demokratisk valg, et direkte valg, skal man respektere det, for det er en institution i sig selv, som er meget vigtig i vores demokrati. Og det har vi altså gjort, og vi tror på, at den nære problemløsning, som ligger i klagerådet – og så kan jeg køre lidt over i spørgsmål nr. 2 – efter al sandsynlighed vil løse 80-90 pct. af samtlige de henvendelser, man får i kommunen. Det vil altså sige, at man får 80-90 pct. af de problemer, der er, løst hurtigst muligt til glæde og gavn for borgerne, for de ældre, som har problemet. Så vi er altså optaget af den hurtige sagsbehandling og af det dér demokratiske element, som vi nu har lagt ind i ældrerådernes arbejde.

Og så må vi gerne for mig evaluere på det efter en tid, hvor vi kan se, hvordan det rent faktisk har udviklet sig, og om jeg har fået ret i de her 80-90 pct., som jeg forventer klares meget hurtigt lokalt.

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Jeg kan altså ikke nære mig for lige at gøre opmærksom på, at det direkte valg foregår blandt 60-årige borgere og derover ved valg til ældreråd. Det er altså ikke et direkte valg til klagerådet. Det er 3 repræsentanter for ældrerådet, der danner grundlaget for klagerådet. Bare lige for at få det rettet.

Og når man nu lytter til dem, der har haft ordet, kan jeg undre mig lidt over, at det pludselig er blevet sådan en meget varm sag med forskellen på under 67 og over 67 år, fordi den gruppe, vi her snakker om, er dem, der er fyldt 67 år. Da vi behandlede serviceloven, havde man altså ikke de samme varme følelser for den gruppe, der var mellem 60 og 67 år, som man har i dag.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Det er jo sådan, at de ældre, som gik til valg for at vælge ældrerådene i kommunerne, godt vidste, at de ældreråd, der blev valgt ved direkte valg, ud af deres midte skulle udpege personer til klagerådene, som igen skulle sidde og tage vare på de problemer, som borgerne kunne rejse.

Og jeg mener stadig væk, at det er sådan, at den væsentlige begrundelse for afholdelse af direkte valg til ældrerådene var, at en del af dem, der blev valgt, skulle varetage nogle interesser for de ældre, som i retlig henseende var nogle meget private og personlige interesser. Og som følge deraf valgte man det direkte valg.

Så jeg synes, der er absolut sammenhæng i direkte valg, også til klagerådene.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil gerne spørge Venstres repræsentant, om en af begrundelserne for, at Venstres repræsentant mener, at de her klageråd er så vigtige at bibeholde, ikke netop er det faktum, at her har man foruden repræsentanterne for ældrerådet også kommunalbestyrelsesmedlemmerne, og man har frem for alt chefen for hjemmeplejen siddende, og det er dér, man kan løse småtingene hos dem, der har forstand på det og ser det i dagligdagen.

Jeg vil godt høre, om Venstre er enig.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Ja, det er jeg selvfølgelig et hundrede procent enig i, og det var også derfor, jeg sagde, at det vigtige i det her er dialogen og ikke konfrontationen.

Det er dialogen mellem dem, der er brugere, og dem, der er udbydere i kommunen. Derfor er det utrolig vigtigt, at elementet med klagerådene bevares, fordi der ikke vil kunne være en kvalificeret dialog på et andet niveau end lige netop i klagerådene.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Jens Heimburger som ordfører.

Jens Heimburger (KF):

Det Konservative Folkeparti kan tilslutte sig den del af L 115, som vil give alle modtagere af hjemmehjælp adgang til at klage til det sociale nævn. Så får vi sat et punktum for den debat,

der har været rejst omkring diskriminationen af de ældre. Det tyder på, at vi i hvert fald på det felt er enige.

Alle aldersgrupper har fortjent en retssikkerhed, en ens retssikkerhed, som ligger i at kunne anke kommunalbestyrelsens beslutninger til det uvildige sociale nævn. Det, vi ikke er enige i, er, at klagerådene skal afskaffes.

Umiddelbart kan man jo sige, at den afbureaukratisering, der kunne ligge i det, ville være god. Men hvis man lytter lidt til ældre og ældreorganisationerne, så ligger der måske en afbureaukratisering i netop at bevare klagerådene, og at denne mere uformelle adgang til at klage er en fordel især for de ældre, som klagerådene har været oprettet til fordel for i sin tid.

Vi er ikke særlig skrāsikre på, om klagerådene, som ikke har fungeret i særlig lang tid, virkelig er noget, der virker. Sandheden er jo, at i ret mange kommuner har der måske været en, to, tre sager. Men det er i hvert fald også en del af sandheden, sådan som vi har kunnet lytte os frem til, at langt de fleste ting har man kunnet klare i klagerådene. Deri ligger der altså, at der er tale om en uformel, en let måde at klare tingene på, som ikke mindst er en fordel for vore ældre.

Det er jo sådan, at hvis der kun er det sociale nævn, skal man fremsætte en skriftlig henvendelse, og det er til et sted, der er langt fra, hvor man bor. Så der kunne simpelt hen være en begrænsning i lysten til at klage, hvis der kun var det sociale nævn.

Vi vil gerne bevare klagerådene. Vi vil også gerne være med til at kigge på en evaluering. To år har været foreslået. Det synes jeg lyder meget fornuftigt. Så vi støtter altså den del af lovgivningen, som garanterer alle brugere klageadgang til det sociale nævn, men foreslår altså klagerådene fastholdt i en prøveperiode på to år.

Villy Søvnald (SF):

Det sker nogle gange i en politisk debat, at perspektivet fortaber sig i forhold til mindre spørgsmål. Det synes jeg måske det gør i dag.

Det afgørende er jo, at forslaget er udtryk for et ganske stort socialpolitisk gennembrud, som jeg godt vil kvittere over for socialministeren for. I virkeligheden er det også et udtryk for, at tålmodighed indimellem belønner sig.

Vi har fra SF's side i årevis foreslået, at vi fik en klageadgang i form af et uvildigt organ, der fik mulighed for at se, om der var truffet afgø-

relse om en rimelig behandling i enkeltsager. Det første gennembrud kom med den nye servicelov. Der fik alle under 67 år mulighed for at anke kommunens afgørelse til et uafhængigt organ, det sociale nævn. Jeg røber vist ikke nogen hemmelighed ved at pege på, at det var et centralt ønske fra SF's side.

Desværre kom vi ikke længere dengang. Vi havde et ønske om dengang at få mennesker over 67 år med for at undgå den situation, der blev resultatet af det, nemlig at vi kommer til at behandle folk forskelligt. Men det var der som sagt ikke mulighed for.

Det lykkes så nu, og det er et afgørende vigtigt gennembrud. Tilbage er så en diskussion om, hvordan vi gør det bedst, og der er valget mellem to hovedmodeller. Den ene model er socialministerens nuværende forslag, og i den anden model bevarer man klagerådene som første instans med mulighed for at anke til det sociale nævn. I SF er vi tilhængere af den sidste model. Det kommer næppe overraskende, det har vi også givet udtryk for undervejs, det vil vi arbejde for i udvalget også bliver virkelighed.

Vi har to grunde til det. Den ene er, at de har været i gang i halvandet år. Vi synes ikke, det er rimeligt at kvittere for veludført arbejde ved at sige: Tak for indsatsen, vi afskaffer jer. Vi vil meget gerne være med til at se på en revisionsbestemmelse. De fleste klageråd er jo valgt for en 4-års-periode, og f.eks. om 1 ½, om 2 år kan vi vurdere, hvilket af systemerne vi synes tjener bedst. Det er vi meget indstillet på i SF.

Jeg vil også sige, at det ser ud til, at nogle sager faktisk løses i det første niveau, og i de tilfælde er der efter vores opfattelse ikke nogen grund til at bureaukratisere det yderligere.

Jeg synes i virkeligheden, at det er udtryk for – jeg har også læst Kommunernes Landsforenings forskellige indstillinger til det her – at Kommunernes Landsforening har vredet armen meget rundt på socialministeren. Det synes jeg aldrig er pænt, når folk udefra gør det, og så slet ikke, når Kommunernes Landsforening gør det. Der synes jeg Folketinget skal have robusthed til at beslutte selv og helt uafhængigt af armvridningsforsøg af den type. Jeg forstår i øvrigt ikke, at Kommunernes Landsforening gør det, men det må de jo diskutere internt. Jeg forstår egentlig ikke, at de ikke har et ønske om, at de sager, der kan klares i første instans, faktisk bliver klaret.

Men som sagt, vi er positive over for forslaget med at lave et egentligt ankesystem som

den store vision og vil også godt kvittere over for socialministeren for, at hun fremkommer med forslaget. Vi har et enkelt hjørne, der hedder, hvordan indretter vi det her bedst. Der vil vi enten selv komme med et forslag, eller også vil vi bede socialministeren om teknisk hjælp til at lave et ændringsforslag.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Nu er de her klageråd blevet et centralt punkt i debatten, så derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge hr. Villy Søvndal, om han kan bekræfte, at han tidligere ikke har været særlig begejstret for de klageråd, og eventuelt også uddybe over for os, med hvilken begrundelse det var, at han ikke var særlig begejstret, og hvad det er, der har gjort, at han har ændret holdning.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Det er jo en kendt sag for socialpolitikere, at selv uønskede børn kan man komme til at holde meget af, og det er vel næsten den situation, vi står i her.

De fora har været i gang i halvandet år, og vi synes som sagt ikke, at det er at udvise stor taknemmelighed at nedlægge dem. Det er den ene grund.

Vi bøjer os også for, at nogle steder kan der faktisk løses sager lokalt, og når vi så oven i købet giver mulighed for det, som er afgørende, nemlig at mennesker, der ønsker det, kan gå videre til et uvildigt system, der har beføjelser til at omgøre en beslutning, har vi svært ved at se, at det kan gøres meget klogere.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Svend Aage Fauerholdt som ordfører.

Svend Aage Fauerholdt (DF):

Da ordføreren på området, fru Inge Refshauge, ikke er til stede, skal jeg fremføre følgende:

Dette lovforslag ligner til forveksling det forslag, fru Kirsten Jacobsen fra Fremskridtspartiet fremsatte for ca. en uge siden. Det stemte Socialdemokraterne imod, og som ny her i Tinget har jeg fået mistanke om, at hvad man ikke selv har fremsat, er ikke værd at stemme for. Vi kunne have været fremme ved anden eller tredje behandling i dag. Det er rent tidsspilde.

Dansk Folkeparti mener, at forslaget eller i hvert fald en del af det er godt, nemlig den del, der giver brugere af hjemmehjælp, uanset om

man er 60 eller 67 år, ens adgang til at klage til det sociale nævn. Ligeledes finder vi det godt, at dette nævn bliver udvidet med et medlem valgt i ældreorganisationerne i amtet, men vi finder det ikke i orden, at de kommunale klageråd under ældrerådene i kommunerne nedlægges. Dansk Folkeparti mener, at disse klageråd skal have lov til at virke i den periode, de er valgt til. De har jo reelt kun siddet i ca. halvandet år.

Dansk Folkeparti vil gå positivt ind i udvalgets arbejde, men vil fastholde, at de kommunale klageråd bibeholdes i kommunen.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Man kan jo på nuværende tidspunkt næsten sige, det er en uendelig forudsigelig debat, og jeg har da heller ikke tænkt mig at ændre på det, for det, jeg tror vi skal, er at hjælpe Socialdemokratiet og ministeren til at rette forslaget til, så det ligner det, der oprindeligt kom frem i høringsprocessen.

Jeg vil også koncentrere mig om klagerådene. Det vil jeg gøre, fordi jeg er overrasket. Man kan sige, at klagerådene jo allerede i 1995 var et emne, som optog en del af Socialudvalgets tid.

Det fremgår af socialministerens indlæg under debatten om L 37, som det hed, den 31. oktober 1995, at det forslag, som vi ser her i dag med afskaffelsen af klagerådet jo egentlig har været fremme før, og jeg citerer fra ministeren:

»Men sådan som jeg oplevede reaktionerne dengang, blev det massivt afvist både af Folketingets partier, af de ældre og af kommunerne; en af begrundelserne var, at det var en instans, der lå for langt væk fra dem, beslutningen og klagen vedrørte.«

Det er sådan set jo det samme, som vi står med i dag, der er jo ikke meget forskel på det. Jo, der er jo den forskel, at kommunerne dengang så åbenbart var begejstret for det, men så har ændret sig siden, og det er jo Kommunernes Landsforening, der er problemet i dag, kan jeg forstå.

Ved debatten den 2. juni om de to forslag, der handlede om det samme, drejede spørgsmålet sig om ophævelse af diskriminering af dem, der var over 67 år. Det var jo sådan, at vi fik et løfte fra ministeren om, at der ville komme noget, som var ligestillet med det, så der var ingen grund til at arbejde videre med det. Man var afventende i spændt forventning, idet bebudelsen så kom under sagens behandling. Der ville

komme et forslag, der ophævede diskriminationen.

Det, jeg så kan undre mig over, er, at man med den ene hånd giver de over 67-årige en ret og med den anden fjerner den ret, de allerede har. Der er jo faldet mange gode superlativer om klagerådet. Så kan man spørge om, hvor bærer al den snak om det lokale islæt, om nærheden, dialogfora og demokratiet hen? Ved ministeren ikke, at de klageråd, der for ikke så forfærdelig længe siden blev nedsat, jo er blevet demokratisk valgt? Så kan man spørge sig selv: Er det arbejde, de laver, nu ikke længere værdifuldt? Ville det ikke være meget fornuftigt at lade klagerådene komme rigtig godt i gang, så vi om et par år kunne have en debat i Socialudvalget om de indhentede erfaringer?

Med det, jeg har sagt her, kan det heller ikke undre, at den del af forslaget, som nedlægger klagerådene, kan CD ikke medvirke til, men vi mener egentlig, at så langt som vi er fremme i debatten nu, kunne ministeren jo hjælpe os ved at stille et ændringsforslag.

Anders Samuelsen (RV):

Med dette lovforslag lægges der op til en ligestilling af personer over og under 67 år i forbindelse med klager over hjemmehjælpen. Anker vedrørende hjemmehjælpen ligestilles med andre områder inden for det sociale område i øvrigt, og det ser vi positivt på.

Der har været røster fremme om, at det ville være smart at holde fast i yderligere en klageadgang, nemlig det lokale klageråd. Argumentet har bl.a. været, at dette ville give en bedre retssikkerhed. Men er det så også et rimeligt synspunkt, selv om det umiddelbart kan lyde tillokkende? Er det sådan, at der pr. definition vil blive tale om større retssikkerhed, jo flere ankenemuligheder, der indføres i et system? Fra Det Radikale Venstres side stiller vi os tvivlende over for det synspunkt. Alene det faktum, at tiden, der forløber inden en endelig afgørelse foreligger, potentielt kan forlænges betragteligt, er et modargument.

For at sætte sagen på spidsen, måske vel rigeligt på spidsen, kan man ende med at forlænge sagsbehandlingen så lang tid, at folk kort og godt dør af en kombination af alderdom og bureaukrati, inden en afgørelse foreligger.

Det er på ingen måde en sikring af en bedre retssikkerhed. Ikke mindst afgørelser inden for området praktisk bistand og/eller personlig pleje bør sikres en hurtig sagsbehandlingstid, så

man ved, hvad man har at forholde sig til. Alt andet ville i sig selv afholde mange fra at klage og måske især den gruppe, som mange gerne vil stå som forsvarer for i dag, nemlig den svage del af den gruppe, vi taler om.

Ved at holde fast i en model, der sikrer lige og direkte klageadgang for alle til det sociale nævn uanset alder, får vi fjernet en ikke særlig logisk aldersdiskriminering og samtidig sikret en forholdsvis hurtig afgørelse af sagerne, hvilket der også er lagt vægt på fra brugernes side, jf. de ret klare høringssvar, vi har set fra bl.a. Spastikerforeningen, Scleroseforeningen, Landsforeningen for Polio-, Trafik- og Ulykkeskadede og andre.

Det Radikale Venstre kan på den baggrund støtte lovforslaget.

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten er naturligvis tilfreds med, at der kommer et lovforslag, som har til formål at sikre, at de over 67-årige får fuld klageadgang; det er vi glade for, men vi opfatter det jo samtidig som lidt af et afværgesforslag, al den stund det er fremsat med det formål at sikre, at regeringen ikke behøver at stemme for enten Fremskridtspartiets eller Enhedslistens forslag om det samme. Som afladsforslag er det selvfølgelig udmærket at det er blevet fremsat, og det er vi glade for.

Vi er dog ikke tilfredse med, at klagerådene nedlægges, og jeg kan derfor meddele, at vi vil stille et lille og meget enkelt ændringsforslag, således at vi kan sikre, at klagerådene forbliver. Jeg tror såmænd knap nok, at vi har brug for lovteknisk assistance, for det er sådan set bare en paragraf i lovforslaget, der skal fjernes.

Ideen i klagerådene er jo lige netop, at der også er kommunalpolitikere blandt medlemmerne, for det betyder jo, at man kan få en direkte dialog, og det kan ikke erstattes – som der står i bemærkningerne – af, at ældrerådene nu har den funktion, tværtimod. Vi tror, at den dialog er til gavn for alle parter, og derfor ønsker vi som sagt at opretholde klagerådene.

Vi var også mere tilfredse med det første lovudkast, ministeren sendte, end med det færdige forslag, der er kommet her.

I alle sociale klagesager er kommunen eller amtskommunen i praksis første behandlende instans. Det giver dem mulighed for selv at rette fejl og urimeligheder. Den rolle kan klagerådene passende have i sager vedrørende hjemmehjælp. Der bliver altså ikke tale om et arbej-

de, som ikke skal udføres under alle omstændigheder.

Vi er overbeviste om, at opretholdelsen af klagerådene kombineret med reel ankeadgang giver brugerne den bedste retssikkerhed, og vi vil derfor allerede nu garantere, at det ændringsforslag kommer, og så tror vi til gengæld, at der bliver stort flertal for det endelige lovforslag.

Kirsten Jacobsen (FP):

Det er bemærkelsesværdigt, så stor interesse der er blevet hos partierne for at sikre, at ældre over 67 år ikke diskrimineres med hensyn til deres muligheder for klage. Det er også bemærkelsesværdigt, at interessen hos partierne for, at de skal have en uvildig klageadgang, er steget ganske bemærkelsesværdigt. For jeg husker den store negativitet, der var i Tinget, da Fremskridtspartiet i sin tid første gang fremsatte det her forslag, og hvordan man slog krøller på sig selv for at slippe for at støtte forslaget, og hvordan man argumenterede for, at det var godt, at personer under 67 år skulle have en uvildig klageadgang, men dem over 67 år ikke.

Og jeg har da også lagt mærke til – og det gjorde jeg jo også en bemærkning om sidste gang – at der ligesom er kommet en ny tradition herinde i Tinget, for af hensyn til arbejdsgangen i Folketinget skulle man før i tiden i hvert fald ikke kunne fremsætte forslag med samme indhold i konkurrence med hinanden bare for at få sit navn på, men jeg har jo noteret mig, at da Fremskridtspartiets forslag var fremsat, blev der en uge efter trykt et forslag her i Tinget med nøjagtig samme tekst fra Enhedslisten – og det var vi glade for og tilfredse med – og nu kommer så socialministerens forslag.

Socialministeren har nu været lidt smartere; hun har i det mindste sørget for, at der er lidt substansændring, idet hun har taget § 1 med. Men man kan godt se på teksten og bemærkningerne til § 1, at det har hun været nødt til, for med skam at melde måtte hun jo have et eller andet, som adskilte hendes forslag fra Enhedslistens og Fremskridtspartiets, for ellers havde hun jo ingen argumenter for, hvorfor det absolut var hendes forslag, der skulle bære igennem.

Men i Fremskridtspartiet har vi en meget løsholdning til ophavsretsloven, og derfor skal vi slet ikke gøre ophævelser over det, men kun sige til ministeren, at vi havde været endnu mere tilfredse, hvis ministeren havde fremsat

det forslag, hun sendte til høring, for det var nemlig fuldstændig identisk med Fremskridts-partiets forslag. Men jeg har jo lyttet mig til, at et flertal her i Folketinget kommer til at fortælle ministeren, hvornår vi når til tallet 90, hvis ikke ministeren har fundet ud af det allerede, men det tror jeg ministeren har, og så har vi også løst det problem.

Men jeg tror, vi alle sammen til syvende og sidst bliver glade for at beholde klagerådene, fordi vi dermed får nogle mennesker med et lokalkendskab, f.eks. lederen af hjemmeplejen, som kan løse de småproblemer, der skal løses, og klare mange af de her ting. For det er svage mennesker, der sommetider er lidt forvirrede, og det kan dreje sig om rene misforståelser, og dem er der sandelig ingen grund til at forlænge sagsbehandlingstiden ved de sociale nævn i amterne med. For som jeg sagde før, er man mange steder i landet helt oppe på 1 års sagsbehandlingstid, og hvilken gavn skulle det så gøre; det kan jo være, at de ældre er afgået ved døden, inden klagen er kommet igennem.

Så jeg synes, vi skulle se at få det her igennem Socialudvalget så hurtigt som muligt. Og vi behøver slet ikke at bede ministeren om at stille ændringsforslag, for vi har faktisk et ændringsforslag allerede, så vi kan bare bede sekretæren om at overføre det.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Lige et kort spørgsmål til fru Kirsten Jacobsen:

Når fru Kirsten Jacobsen nu tager udgangspunkt i de her svage grupper, som hun siger, kunne jeg godt tænke mig at høre, om de hørings svar, vi har fået fra bl.a. Scleroseforeningen og PTU, overhovedet ikke har gjort noget indtryk på fru Kirsten Jacobsen. For de anker netop over det problematiske i, at hvis man holder fast ved den ekstra klageadgang, bliver det for bureaukratisk og tager for lang tid, og det vil højst sandsynligt afholde lige netop nogle af de svageste fra at anke – alene af den grund, at det kan virke uoverskueligt, står der i et af hørings svarene.

Er det ikke noget, der gør indtryk?

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Nu er det jo sådan, at forvaltningslovens regler gælder både for de svage og for de stærke, og forvaltningslovens regler vil i de her tilfælde give kommunerne den samme pligt til at vejle-

de de ældre. Og jeg kan slet ikke lade mig lokke ind på den tankegang, at det skulle være mere bureaukratisk. Jeg er enig i, at der er en ekstra paragraf, men når vi kommer frem til det virkelige liv, vil det vise sig, at en meget stor del af de klager, der i dag kommer til klagerådene, vil kunne klares let, hurtigt og elegant uden noget som helst stort bureaukrati.

Og det er i hvert fald helt sikkert, at hvis det er de svages tarv, den radikale ordfører vil varetage, er det ikke amternes sociale nævn, der vil hjælpe de svage bedst, for det kræver store, bureaukratiske skriverier, og man kan ikke forstå, hvad det er, de dér jurister i amterne skriver. Hvorimod de kommunalt ansatte og lederen af hjemmeplejen måske har en meget lettere måde at gøre det forståeligt på over for den svage, hvad det drejer sig om, og hvordan man klager. Og den pligt har kommunerne efter forvaltningsloven, og selv om de ikke vil gøre det frivilligt, er jeg sikker på, at der ikke er nogen forskel på, om det er det ene eller det andet system, man skal klage efter.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil gerne sige tak for den meget brede tilslutning, der jo meget entydigt i hele Folketinget er til, at vi nu får en ensartet klageadgang for alle modtagere af hjemmehjælp. Det er jo meget vigtigt, at vi ikke har en lovgivning, der kan opleves som aldersdiskriminerende, og her er der en nærliggende mulighed for at fjerne det aldersskel, der kom ind.

Baggrunden var jo den, at der var nogle partier, der havde svært ved at mødes, da vi lavede forliget om en revision af bistandsloven. Men lad nu den forhistorie være; vi står i hvert fald nu i den situation, at vi kan få en ensartet klageadgang. Vi diskuterer jo ikke overhovedet det at få en klageadgang – det har der som bekendt været i godt halvandet år, siden vi indførte klagerådene – men hvordan den skal se ud.

Men så vil jeg også gerne sige, at det er vigtigt at holde fast i, at det, at man får denne klageadgang, altså ikke betyder, at man får en nemmere adgang til at få mere hjemmehjælp. Og det vil jeg sige både til dem, der håber, at det bliver sådan, og til dem, der frygter, at det bliver sådan. Klageadgangen drejer sig om at få den hjælp, som man er blevet lovet eller stillet i udsigt, og det gælder både det generelle niveau, der er i en kommune, og den hjælp, man konkret er stillet i udsigt i den skriftlige afgørelse, man har fået.

Og jeg mener, at det her er et meget vigtigt instrument til at sikre, at de enkelte kommuner bliver bedre til at fastlægge et generelt niveau, der gælder for alle borgere. Og på den måde er det et vigtigt skridt i retning af en bedre retssikkerhed og væk fra nogle mere tilfældige afgørelser, der kunne betyde ganske store forskelle for borgere, der inden for den samme kommune egentlig havde det samme behov for hjælp, at man hermed får et mere ensartet niveau og et niveau, som kommunen skal stå ved, og som man derfor også kan henholde sig til, hvis man klager. Men der er altså ikke tale om, at det er et initiativ, der er med til at skubbe serviceniveauet i vejret; det synes jeg er meget vigtigt at slå fast.

Så der har været en diskussion om, hvordan en klage skal udformes, og dér er der altså enighed om, at alle skal kunne klage til de sociale nævn, der jo har kompetencen til at omstøde kommunernes afgørelser. Men det er jo også klart, at det er en meget udbredt holdning blandt Folketingets partier, at man gerne vil beholde klagerådene. Og der er blevet spurgt, hvorfor forslaget bygger på, at klagerådene skal nedlægges, og det vil jeg godt lige sige noget om:

Først og fremmest var det en vigtig del af revisionen af bistandsloven, at vi fik et enstrengt og meget enkelt klagesystem, og det var faktisk en vigtig pointe i hele revisionen, at forskellige klageorganer blev lagt sammen. Og derfor har det hele tiden været et ønske for mig – og den holdning går egentlig tilbage til 1995 – at man bruger den etablerede klageadgang og ikke har alle de forskellige knopskydninger. Det er i hvert fald én vigtig grund.

Så er det blevet fremført fra mange sider, at klagerådene har en vigtig funktion, måske ikke så meget som en klageinstans, men som et dialogforum, hvor de lokale ældre kan møde de lokale kommunalpolitikere. Og jeg er hundrede procent enig i, at det er en meget vigtig funktion, som har vist sig meget konstruktiv, fordi borgernes indsigt i nogle problemer her kan vendes til nogle konstruktive bud på, hvad der kan gøres anderledes. Men regeringens bud er altså, at den konstruktive funktion udmærket kan ligge i ældrerådene, og at ældrerådene så kan have et løbende samarbejde med kommunalbestyrelsen. Så jeg er ikke uenig i, at den funktion er vigtig; jeg mener bare, at den kan ligge et andet sted.

Og når fru Kirsten Jacobsen spørger, hvorfor klagerådene ikke er med her, og hvorfor de har været det i en tidligere udgave, kan jeg sige, at det bl.a. hænger sammen med indholdet af de høringssvar, der lige præcis kom til det forslag, og hvor det ikke bare var Kommunernes Landsforening, der var negativ over for klagerådene, men hvor der i virkeligheden også var stor betænkelighed blandt både ældreorganisationerne og handicaporganisationerne.

Forslaget her er også sendt ud til høring, og jeg har bedt organisationerne om at komme med deres høringssvar senest i morgen. Men jeg har selvfølgelig noteret mig holdningen hos Folketingets partier og er selvfølgelig også indstillet på både at medvirke til en meget hurtig behandling – det synes jeg er yderst ønskværdigt – og at se på, hvordan vi tackler det ønske om at bevare klagerådene, der har været. Men jeg mener stadig væk, at der kan være en god grund til lige at afvente de høringssvar, vi får i morgen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af lovforslag nr. L 116: Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v. og realkreditloven. (Stemmeretsbegrænsninger og ledelsesregler).
Af økonomiministeren (Marianne Jelved).
(Fremsat 10/6 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lissa Mathiasen (S):

Forslaget her lægger op til to ændringer: